

SYLLABUS

**INTERNATIONAL EUROPEAN
UNIVERSITY**



**EUROPEAN SCHOOL
OF BUSINESS**

**Історія економічних вчень
та менеджменту**

2021



SYLLABUS



Дисципліна				
			Історія економічних вчень та менеджменту	
Викладач (-і)				
			Зайцев Юрій Кузьмич, доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту та економіки	
Профайл викладача (-ів)				
Консультації				
Очні консультації		Другий четвер місяця 15:00-16:00		
Онлайн консультації		Третя п'ятниця місяця 16:00-17:00		
Контактний телефон				
			+38 050 559 64 71	
E-mail				
Сторінка дисципліни				
			—	
Форма підсумкового контролю				
	залік	диференційований залік	екзамен	
	☐	☐	☒	



SYLLABUS



1 Коротка анотація дисципліни

Вивчення даної дисципліни буде сприяти формуванню у студентів системного цілісного уявлення про складність процесу функціонування економіки, складність теоретичного і практичного пошуку найкращих, оптимальних і ефективних методів управління на різних історичних етапах розвитку суспільства

2 Передумова вивчення дисципліни

Необхідність розуміння сутності, змісту, причин та умов виникнення певних наукових парадигм і теорій, націлених на пояснення закономірностей, чинників, перспектив становлення, функціонування і розвитку економічних систем на різних історичних етапах існування людської цивілізації, формулювання принципів побудови концептуальних моделей економічної політики держави та бізнесу щодо узгодження інтересів суб'єктів економічного життя, окреслення тенденцій та суперечностей цього процесу

3 Мета та цілі дисципліни

Формування у студентів системи знань про причини, умови та форми еволюції економічних систем та світової економічної думки щодо пошуку парадигмальних підходів до визначення найбільш ефективних на кожному історичному етапі розвитку суспільства методів управління.

4 Результати навчання

ПРН 1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПРН 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

5 Кредити ECTS

4 кредити ECTS / 120 академічних годин

6 Структура дисципліни

Найменування тем	Вид занять/год		
	Лекції	Семінарські заняття/ практичні/ лабораторні	Самостійна робота
Вступ. Предмет і метод Історії економіки та економічних вчень	1	1	2

6

Структура дисципліни

Найменування тем	Вид занять/год		
	Лекції	Семінарські заняття/практичні/лабораторні	Самостійна робота
Тема 1. Сутність, цілі, типи та моделі економічного розвитку. Закономірності руху економічних систем	2	2	2
Тема 2. Становлення господарських систем та економічної думки у суспільствах періоду формування світових цивілізацій (VIII ст. до н.е. - перш. пол. X VII ст. н.е.). Потреба у формуванні економічної науки	1		4
Тема 3. Лібералізація економічного та соціального життя в процесі становлення ринкової економіки капіталістичного типу як чинник розвитку економічної теорії (друга пол. XVII — XIX ст.)	2	1	4
Тема 4. Умови, етапи та історичне значення становлення класичної політичної економії для розвитку економіки, суспільства і науки: від Франсу Кене, Адама Сміта до Карла Маркса	4	2	6
Тема 5. Причини виникнення альтернативної школи політичної економії. Німецька історична школа політичної економії	1		3
Тема 6. Неокласичний напрям в економічній теорії: маржиналізм; австрійська школа граничної корисності; кембріджська, американська та шведська школи неокласики	2		5
Тема 7. Становлення економічної думки та економічних шкіл в Україні в XIX — на початку XX ст.		1	4
Тема 8. Дж. М. Кейнс, кейнсіанство, некейнсіанство як відповідь економічної науки на загострення системних суперечностей у капіталістичній системі господарювання	2	2	4
Тема 9. Й. А. Шумпетер про причини соціальної депривації та засади інноваційного розвитку капіталістичної економіки	1		4
Тема 10. Субстанціональна політична економія Карла Поланьї про причини суперечностей у сучасному капіталістичному суспільстві	1		4

Найменування тем	Вид занять/год		
	Лекції	Семінарські заняття/практичні/лабораторні	Самостійна робота
Тема 11. Інституціоналізм, неоінституціоналізм та теоретичне упорядкування правил економічної поведінки суб'єктів господарювання у розвинених системах. Інституціональна політична економія Роберта Буайє та Джеймса Б'юкенена	2		4
Тема 12. Від класичної політичної економії та неокласики до неолібералізму: причини виникнення, сутність, батьки-засновники: Ф. фон Хаєк, Мілтон Фрідман: принципи неоліберальної економічної політики	2	2	4
Тема 13. Розвиток системних суперечностей економічного, соціального, морально-етичного характеру та обмеженість можливостей їх розв'язання на принципах неолібералізму	2	1	4
Тема 14. Причини, умови та особливості формування засад посткапіталізму та його постнеоліберального теоретичного обґрунтування. Основні принципи постнеолібералізму	2	1	4
Тема 15. Трансформація предметного поля, змісту, функцій і ролі політичної економії у пізнанні глобалізованої економіки та суспільства. Сучасна політична економія	1		3
Тема 16. Основні напрями розвитку сучасної політичної економії у світовій економічній думці	2		3
Тема 17. Сучасні підходи до управління та характеристика їх сутності, функцій і ефективності у працях дослідників	2		3
Тема 18. Причини виникнення потреби у формуванні наукових шкіл менеджменту. Сутність, зміст та функціональні особливості основних шкіл менеджменту у XX - першій третині XXI ст	2	2	3
Тема 19. Сучасні класики теорії підприємництва		1	3

7

Перелік обов'язкових завдань

1. Чим і в силу яких причин відрізняються цілі економічного розвитку на різних історичних етапах розвитку економічних систем?
2. Дайте характеристику сутності технологічних революцій та їх ролі у розвитку людської цивілізації.
3. Яку роль відіграють ціннісні орієнтири у визначенні стратегічних цілей розвитку економіки та суспільства і способів їх досягнення?
4. Розкрийте сутність зв'язку між меркантилізмом і протекціонізмом.
5. Назвіть найбільш відомих представників економічної думки епохи первісного нагромадження капіталу.
6. Розкрийте взаємозв'язок між буржуазно-демократичними революціями та формуванням якісно нової теоретичної, політичної, соціальної та економічної парадигми розвитку у країнах Європи.
7. Дайте характеристику основних положень поглядів вчених-економістів періоду становлення ринкового господарства капіталістичного типу. Назвіть імена провідних вчених-економістів 18 — початку 19 ст.
8. У чому принципові відмінності між принциповими положеннями класичної політичної економії та маржиналізмом? Назвіть основних представників теорії граничної корисності.
9. Чим збагатила неокласика у теоретичному, методологічному та інструментальному плані класичну економічну теорію?
10. Дайте характеристику форм і тенденцій розвитку капіталізму в Україні після відміни кріпосного права.
11. Назвіть провідних учених-економістів України другої половини 19 - початку 20 ст. У чому полягає їх внесок у розвиток економічної теорії в Європі та в цілому у світі?
12. Розкрийте сукупність причин появи кейнсіанства. Які нові принципи управління капіталістичним ринковим господарством запропонував Дж.М.Кейнс?
13. У чому полягає значення праці Й.А.Шумпетера “Теорія економічного розвитку (Дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотка та економічного циклу)” (1911)
14. Як ви розумієте тезу К. Поланьї про примат суспільства над економічною системою?
15. Дайте характеристику значення Маніфеста “До створення іншої економічної науки (а тим самим й іншого світу)?” (2007) для розвитку економічної теорії та економічної науки в цілому. Хто написав цей Маніфест, які його основні положення?
16. Розкрийте зміст і значення для формулювання принципів економічної політики праці Дж.Б'юкенена «Конституційна економічна теорія».
17. Розкрийте зміст і значення праці Ф. фон Хайека “Дорога до рабства” (1944) для становлення принципів економічного лібералізму та неолібералізму.
18. У чому специфіка бачення Мілтоном Фрідманом сутності взаємозв'язку та взаємовпливів капіталізму і свободи? Праця Мілтона Фрідмана “Капіталізм і свобода” (1962)
19. Якими причинами викликана до життя потреба та проблема формування нової парадигми економічного розвитку сучасного суспільства? Якими мають бути її ключові принципи та ознаки?
20. Дайте характеристику філософії розвитку глобальної економіки та суспільства в умовах четвертої промислової (нанотехнологічної) революції на засадах людиноцентричної / трансгуманістичної парадигми.

8

Перелік вибірових завдань

1. Сформулюйте Вашу думку стосовно вчення К. Маркса — чи є підстави знати та враховувати певні його положення, узагальнення у процесі сучасних досліджень соціально-економічних проблем?
2. Окресліть зв'язок між основними положеннями німецької історичної школи політичної економії Ф. Ліста та проблемами, що стоять сьогодні перед економікою та суспільством України
3. У чому, на Ваш погляд, полягає історична заслуга Конфуція щодо формування субстанціональних засад і принципів сучасного менеджменту?
4. Чи використовуються в наш час положення кейнсіанства та неокейнсіанства в економічній політиці держав? Якщо так, то чому?
5. Дайте характеристику позицій Й.А.Шумпетера щодо причин наростання суперечностей у соціальній сфері? Сформулюйте свою думку стосовно актуальності позиції Шумпетера.

8 Перелік вибірових завдань

6. Сформулюйте аргументовану відповідь на запитання: чи відбулася в Україні конституційна революція за Джеймсом Б'юкененом?
7. Дайте аргументовану відповідь на питання, чи реалізується сьогодні принцип нового соціального порядку – «вільні відносини між вільними людьми» (Дж.Б'юкенен)
8. У чому сутність лібертаріанства та як її розуміють представники українського уряду? Чи можливий розвиток сучасної України на принципах лібертаріанства?
9. Дайте характеристику становлення нових стереотипів поведінки людини, подолання цінностей, притаманних індустріальному суспільству в умовах розвитку нового технологічного способу виробництва та процесів глобалізації.
10. Порівняйте основні принципи, форми та інструменти неоліберальної та постнеоліберальної моделі економічного розвитку. Яка модель, на Ваш погляд, найбільше відповідає інтересам більшості громадян національних держав?
11. Дайте характеристику ключових елементів нової парадигми та нової методології у сучасних політико-економічних дослідженнях.
12. Розкрийте місце сучасної політичної економії у формуванні теоретичної концепції та моделі забезпечення процесу гармонізації системи інтересів усіх соціальних прошарків населення глобалізованого суспільства.

9 Ознаки дисципліни

Термін викладання	Семестр	Міжнародна дисциплінарна інтеграція	Курс (рік навчання)	Цикли: загальної підготовки/ професійної підготовки/ вільного вибору
1 семестр	1 семестр	Так	1 курс	Цикл загальної підготовки

10 Система оцінювання та вимоги

У процесі вивчення дисципліни здійснюється поточний та підсумковий контроль знань студентів. Підсумкова залікова оцінка виставляється відповідно до сумарного рейтингу студента

Загальна система оцінювання

За результатами поточного контролю протягом семестру студент може отримати максимально – 100 балів, мінімальна сума балів, що дозволяє студенту бути атестованим з дисципліни – 60 балів.

Співвідношення між національними та ECTS оцінками і рейтингом студента:
<https://ieu.edu.ua/docs/pol-mark-esb.pdf>

11 Умови допуску до підсумкового контролю

До підсумкового модульного контролю допускаються студенти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття, та при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну – 30 балів. Загальна сума балів становить 100. Сумарна оцінка за вивчення дисципліни виставляється за національною та європейською шкалою.

Екзамен відбувається у формі тестових та ситуаційних завдань. Тестові запитання складено відповідно до програми курсу. Залік проводиться згідно розкладу.

<https://ieu.edu.ua/docs/050.pdf>



SYLLABUS



12

Політика дисципліни

Викладання дисципліни передбачає використання новітніх освітніх технологій, спрямованих на підвищення зацікавленості студентів в вивченні курсу, оволодінні теоретичними та практичними знаннями з предмету. Під час навчання важливо, щоб студенти сумлінно вчилися, не пропускали заняття без поважної причини, брали участь у навчальній та науково-дослідній роботах. Прагнули максимально використувати надані можливості з придбання теоретичних знань і практичних навичок з обраної спеціальності. Виконували вимоги, передбачені розпорядком дня університету, навчальними програмами, в строго встановлені терміни.

Важливо, щоб викладачі спілкувалися із студентами з урахуванням гідності та честі, враховуючи стать, вік, національні чи релігійні ознаки, в однаковій мірі доброзичливо відносилися до всіх осіб, що навчаються і вимогливість до них має бути обґрунтованою й об'єктивною. Викладач повинен підвищувати мотивацію до навчання, уникати суджень, які принижують гідність осіб, що навчаються та їх інтелект, бути прикладом для наслідування, бути чесним і справедливим, не допускати створення ситуації що передбачає будь-який прояв корупції.

13

Політика щодо пропусків занять та виконання завдань пізніше встановленого терміну

Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не підлягав поточному контролю має право пройти поточний контроль у двотижневий термін після повернення до навчання. Студент, що був відсутній на заняттях без поважних причин, не брав участі у заходах поточного контролю, не ліквідував академічну заборгованість, не допускається до підсумкового семестрового контролю знань з цієї дисципліни, а в день складання екзамену в екзаменаційній відомості науково-педагогічним працівником виставляється оцінка «недопущений». Повторне складання екзамену з дисципліни призначається за умови виконання всіх видів навчальної, самостійної (індивідуальної) роботи, передбачених робочою навчальною програмою дисципліни, і проводиться згідно із затвердженим директором графіком ліквідації академічної заборгованості.

<https://ieu.edu.ua/docs/050.pdf>

14

Політика дотримання академічної доброчесності

Учасники освітнього процесу керуються принципами академічної доброчесності

<https://ieu.edu.ua/docs/011.pdf>

15

Рекомендовані джерела інформації

Основна література:

1. Історія економіки та економічної думки // Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В.
2. Історія економіки та економічної думки // Базилевич В.Д., Гражевська Н.І., Гайдай Т.В., Маслов А.О., Назаров І.В. та ін.

Додаткова література

1. Розвиток маркетингу в умовах інформатизації суспільства : колект. монографія (за наук. ред. к.е.н., проф. В.П.Пилипчука). К.: КНЕУ. 2018.
2. Economic system development trends: the experience of countries of Eastern and prospects of Ukraine: monograph / edited by authors. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2018.

16

Поради з успішного навчання на курсі

Якщо Ви бажаєте бути успішним в цій дисципліні, то: визначте свою мету, складіть собі чіткий графік, наполегливо працюйте, будьте впевненим і свідомим, будьте креативним і активним. Тому я бажаю Вам завзятості, цілеспрямованості і оптимізму. І тоді успіх прийде сам! До зустрічі на заняттях!